

Nemzetpolitikai összefoglaló

2015. 15. hét

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Ponta, Tăriceanu és sok pártelnök is ott lesz az RMDSZ kongresszusán

Április 17–18-án Kolozsváron kerül sor a Romániai Magyar Demokrata Szövetség 12. kongresszusára. A Diákművelődési Házban zajló kétnapos eseményen az RMDSZ küldöttei szövetségi elnököt választanak, módosított alapszabályzatot és programot fogadnak el. „Az esemény kétnapos, pénteken a meghívottak köszöntőbeszédei, Kelemen Hunor 4 éves beszámolója hangzik el, valamint az alapszabályzat módosításának, a politikai vita és a szövetségi elnök megválasztásának jegyében halad a program. Második nap az RMDSZ programját módosítjuk, kongresszusi dokumentumokat fogadunk el” – nyilatkozta pénteken Kovács Péter kongresszusi biztos. Az eseményen számos romániai és magyarországi politikus lesz jelen, köztük mindkét ország parlamenti pártjainak vezetői. A kongresszuson részt vesz többek közt Victor Ponta miniszterelnök, Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, Hans Heinrich Hansen, valamint az erdélyi történelmi egyházak előljárói. A főtitkár beszámolója szerint a rendezvény fontos momentumát képezi a 25 éves RMDSZ évfordulója alkalmából szervezett Ezüsttulipán-díjátadó, amelyen közel 80 jelenlegi és egykori országos testületi vezetőt jutalmaznak. „Szintén ünnepi pillanat, hogy a 12. Kongresszuson vetítjük le először az RMDSZ – 25 éve együtt dokumentumfilmet is, amely a Szövetség negyedszázados történelmét eleveníti fel, emblematikus narrátorok segítségével” – hangsúlyozta a főtitkár, majd hozzátette, az előző évek gyakorlatához híven dinamikus, látványos rendezvényt terveznek, amely méltán támasztja alá az Újratervezés üzenetét.

Johannis belpolitikai tanácsadójával tárgyalt az EMNT küldöttsége

Laurențiu-Mihai Ștefannal, a román államelnöki hivatal belpolitikáért felelős elnöki tanácsosával találkozott szerdán az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) küldöttsége. A bukaresti Cotroceni-palotában lezajlott megbeszélésen Sándor Krisztina ügyvezető elnök, valamint Mátyás Jenő és Nagy Pál alelnökök az autonómia, a regionális átszervezés, a magyar egyházi ingatlanok visszaszolgáltatásának folyamata, valamint a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem (MOGYE) témáját vetették fel. Sándor Krisztina ismertette az EMNT tevékenységét és célkitűzéseit, valamint a demokráciaközpontok munkáját. Mátyás Jenő alelnök az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) regionalizációs kerettörvény-tervezetét mutatta be, Nagy Pál alelnök pedig az eddig elkészült autonómiatervezeteket ismertette. Az EMNT vezetői hangsúlyozták: az autonómia Románia minden lakosának érdekeit szolgálja, és az erdélyi magyar közösség fejlődésének garanciája. A szervezet tájékoztatása szerint a megbeszélésen Laurențiu-Mihai Ștefan értékelte, hogy az EMNT képviselői személyesen tájékoztatták a szervezet tevékenységéről és az általuk képviselt kérdésekről. Az elnöki tanácsos elmondta: a szerdai találkozóhoz hasonló egyeztetések kiváló lehetőséget biztosítanak ahhoz, hogy – a magyar-magyar és a

magyar-román párbeszéd nyomán – megtalálják azokat a törvényi és intézményi kereteket, melyek alkalmazásával Románia minden lakosának anyagi és szellemi jólétét biztosíthatják. Laurențiu-Mihai Ștefan felhívta a figyelmet arra, hogy a közéleti témákban megjelenő nyilatkozatok és tudományos munkák, valamint a magyar közösségen belüli politikai viták – a nyelvi korlátok miatt – sok esetben elérhetetlenek a szélesebb romániai közvélemény számára, ezért – véleménye szerint – minden lehetőséget meg kellene ragadni e probléma megoldására. A találkozón Sándor Krisztina kitért a magyar egyházi ingatlanok visszaszolgáltatásának kérdéskörére, valamint szóba került a Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem keretében létrehozandó magyar oktatási vonal megoldatlan ügye is. Az EMNT képviselői megegyeztek Laurențiu-Mihai Ștefannal, hogy rendszeresítik az egyeztetéseket, és az államelnöki hivatal rendelkezésére bocsátják a magyar közösség ügyeit érintő szakmai anyagokat.

Az EMNP tájékoztatja a nemzetközi szervezeteket a restitúció állásáról

Az Erdélyi Magyar Néppárt (EMNP) botrányosnak tartja, hogy Romániában 25 év sem volt elegendő a kommunista diktatúra idején államosított ingatlanok visszaszolgáltatására, és ezért arra készül, hogy tájékoztassa a nemzetközi szervezeteket a romániai restitúció állásáról. Erről Szilágyi Zsolt, a párt elnöke beszélt egy csütörtöki kolozsvári sajtótájékoztatón. Szilágyi Zsolt elmondta, a kommunista állam mintegy 2140 ingatlant vett el a történelmi magyar egyházaktól, ezeknek kevesebb mint a felét adták vissza. Az elnök üdvözölte, hogy az Egyesült Államoknak a zsidó vagyon visszaszolgáltatását vizsgáló különmegbízottja továbbra is érdeklődést mutat a téma iránt. „Nem akarjuk magukra hagyni a volt tulajdonosokat, hiszen ez nemcsak jogi, hanem politikai ügy is” - jelentette ki Szilágyi Zsolt. Úgy vélte, a restitúció állása azt jelzi, hogy az egymást követő kormányokban nem volt meg a politikai akarat a visszaszolgáltatásra, rendre arra törekedtek, hogy elkerüljék az államosított ingatlanok visszajuttatását az egykori tulajdonosoknak. Szilágyi Zsolt bejelentette, csütörtökön az EMNP és az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) elnökségének együttes ülésén vizsgálták meg az elnökké választása óta eltelt tízhetes időszak eseményeit. Megállapították, hogy az ütemtervnek megfelelően zajlik a helyi és területi szervezetekben a tisztújítás, ami április végéig be is fejeződik. A pártelnök üdvözölte az erdélyi magyar pártok marosvásárhelyi szervezeteinek a megállapodását, amelyben vállalták, hogy közös előválasztáson választják ki azt a jelöltet, aki 2016-ban az egész magyarság képviselőjeként száll versenybe a polgármesteri székért. Bejelentette, az EMNP-nek saját jelöltje lesz az előválasztáson, akit az elkövetkező napokban neveznek meg. Az EMNP elnöke bejelentette, pártja is csatlakozik az EMNT és a Székely Nemzeti Tanács (SZNT) adománygyűjtéséhez, amellyel a nehéz helyzetbe jutott kárpátaljai magyarságot próbálják megsegíteni.

Nem vesz rész a Most-Híd a Kerekasztal kezdeményezte egyeztetésen

A Szlovákiai Magyarok Kerekasztala április elsején háromoldalú egyeztető találkozót kezdeményezett a szlovákiai magyar közösség egységes parlamenti képviselőletének megteremtése céljából. Berényi József, a Magyar Közösség Pártja (MKP) elnöke a párbeszéd szükségessége miatt jelezte, részt vesz a találkozón, ám Bugár Béla, a Most-Híd vezetője manipulatívnak nevezte a kezdeményezést, ezért közölte, a vegyes párt nem képviselteti magát a találkozón. Az MKP szerint „a szlovákiai magyarság megmaradása és gyarapodása, valamint a dél-szlovákiai régiók felzárkóztatása érdekében nem csak a magyar-szlovák, hanem a magyar-magyar párbeszédre és együttműködésre is szükség van”. Bugár Béla pártja nem tartja őszintének a Kerekasztal kezdeményezését. Ezt azzal indokolta, hogy több forrásból is úgy értesültek, hogy a Kerekasztal koordinációs bizottságnak egyik tagja, Orosz Örs „előrehaladott állapotban lévő tárgyalásokat folytat az MKP-val arról, hogy a kilencedik helyen felkerül az MKP parlamenti jelöltlistájára”. „Erről a fontos körülményről a Kerekasztal nem csak minket nem tájékoztatott, de egyben a közvéleményt sem. Ez a tény pedig – hogy úgy akarnak közvetíteni, hogy közben saját maguk is érintettek a dologban – megkérdőjelezi a Kerekasztal szándékait és a kezdeményezésük őszinteségét” – mondta Bugár. Tokár Géza, a Szlovákiai Magyarok Kerekasztalának szóvivője abszurd kifogásnak nevezte, hogy a Most-Híd személyes problémákra hivatkozva utasítja el a találkozót. „A Kerekasztal célja, hogy a szlovákiai magyar érdekképviselő a lehető legerősebb és leghatékonyabb legyen. Meggyőződésünk, hogy mindehhez szükség van a konstruktív és előremutató párbeszédre! Amennyiben a két, szlovákiai magyarokat megszólító párt egymással képes kommunikálni, az az egész közösség hasznára válik. Ennek a folyamatnak nem lehet hátráltatója sem személyi konfliktus, sem pedig más mondvacsinált ürügy” – szögezte le állásfoglalásában a civil szervezeteket tömörítő ernyőszervezet. A Kerekasztal – áll a közleményben – továbbra is a politikai pártoktól függetlenül ténykedik, és elhatárolódik bármelyik párt kampányában való részvételtől. „A politikusi és a Kerekasztalban való szerepvállalás kizárja egymást, ahogy a jövőben is ki fogja zárni. A meghívó szóvivői, illetve pártelnöki szinten rögzíti, kinek a részvételét tartjuk célszerűnek egy hasonló horderejű eseményen, a Kerekasztal részéről Tokár Géza szóvivő részvétele borítékolható. Minden más csak megegyezés, egyeztetés és kölcsönös jóakarattal kérdése” - fogalmaz a Kerekasztal állásfoglalásában, hangsúlyozva, hogy a szervezet a meghívást továbbra is fenntartja.

Emlékeztetőül: a Most-Híd elnöke már a tavaly novemberi önkormányzati választások után kizárta az együttműködés lehetőségét a parlamenti választások előtt az MKP-val. A párt ezt az álláspontját a Most-Híd Országos Tanácsának március 28-i ülése után is

megerősítette, Bugár Béla elmondta, hogy a párt legfőbb döntéshozó testülete egy határozatot is elfogadott, amelynek értelmében a Most-Híd két szlovák ellenzéki párttal, a KDH-val és a Radoslav Procházka vezette Hálóval kíván együttműködni a 2016-os parlamenti választások előtt.

Kitelepítettek emléknapja

Az Országgyűlés 2012-ben nyilvánította a Felvidékről kitelepített magyarok emléknapjává április 12-ét. Ez a nap volt ugyanis a kitelepítések kezdőnapja, 1947-ben ezen a napon indult el az első, felvidéki magyarokat szállító vonatszerelvény Magyarországra. A kitelepítések a lakosságcsere-egyezmény alapján valósultak meg, két év alatt legalább nyolcvanezer felvidéki magyart telepítettek ki, az utolsó vonattranszport 1949 júniusában indult.

Az MKP közleményben emlékeztetett, április 12. fájdalmas, igazságtalan és kegyetlen eseményeket idéz fel a helyi magyar közösségben, olyanokat, amelyekről nem lehet elfeledkezni akkor sem, ha vannak, akik inkább ezt szeretnék. „Nem ünnepnap ez, hanem a múlttal való szembenézés napja. Bár vannak, akik nem nézik jó szemmel, hogy megemlékezünk a deportálásról, a reszlovakizációról és a kitelepítésekről. Meg kell ezt tennünk. Annál is inkább, mert az akkori csehszlovák vezetés intézkedése kizárólagos nemzetállamot akart létrehozni, ami a nemzetiségek megszüntetését jelentette volna. Ezt nem felejthetjük el, még akkor sem, ha a terv nem sikerült” – fogalmaz nyilatkozatában Berényi József. Az MKP elnöke kiemelte, „a kollektív bűnösség okán elszenvedett megpróbáltatásokért a szlovák törvényhozás sosem kért bocsánatot, és a mai napig nem törölte el a kollektív bűnösség elvét. A Magyar Közösség Pártja sohasem mondhat le arról, hogy szorgalmazza a mindenkori szlovák politikai vezetés hozzáállásának megváltoztatását. Ezt becsületünk és az elődeink iránti tisztelet követeli meg tőlünk”.

A felvidéki magyarság a szlovákiai zsidó és német közösségekhez hasonlóan várja, hogy a szlovák állam adjon számára erkölcsi elégtételt a kollektív büntetéssel sújtás és szülőföldről való száműzetés miatt - mondta az Országgyűlés elnöke a felvidéki kitelepítettek emléknapján Komáromban, a képviselő-testület ünnepi ülésén. „Kölcsönös lelki megbékélés nélkül tovább él, lappang a bizalmatlanság, amely mindenkit és minden jó szándékú együttműködést is gyengít és hátráltat, végső soron kudarcra fenyeget” - tette hozzá Kövér László. A házelnök kifejtette, hogy magyar szempontból a bizalmat erősítené, ha a jelenlegi szlovák állam megkövetné a szülőföldjükről elűzött felvidéki magyarokat, jogrendjéből törölné a kollektív bűnösség elvét érvényben tartó rendelkezéseket, valamint viszonyossági alapon járna el a mostani állampolgársági ügyekben. „Méltatlan vitát oldana fel Magyarország és Szlovákia között, ha a Szlovákiában élő magyarok ugyanolyan akadálymentesen rendelkezhetnének magyar állampolgársággal, mint ahogy a Magyarországon élő szlovákok rendelkeznek szlovák állampolgársággal” - mondta Kövér László. Az Országgyűlés elnöke emlékeztetett arra, hogy Magyarország elsőként ismerte el

a demokratikus Szlovákia államiságát, szuverenitását és területi sérthetetlenségét, valamint az alaptörvény államalkotó tényezőként tekint az országban élő nemzeti közösségekre, biztosítva számukra a kulturális autonómiát. „Mindezek alapján Magyarország jó lelkiismerettel szorgalmazza a Szlovákiával való bizalom megerősítését, a mai és a jövőbeli magyar és szlovák nemzedékek hasznára és érdekében” - jelentette ki Kövér László.

Megtartotta első ülését a kisebbségi akcióterv kidolgozásáért felelős munkacsoport

Megtartotta első ülését kedden Belgrádban az a munkacsoport, amelynek feladata egy kisebbségi akcióterv kidolgozása. Ez a cselekvési terv az egyik alapfeltétele annak, hogy megnyíljon az igazságügyről és az emberi jogokról szóló 23. tárgyalási fejezet Szerbia és az Európai Unió között. Az akciótervet az év végéig kell elfogadni. A kisebbségi akciótervben szerepelnek majd a kisebbségek aktuális helyzetéről szóló adatok, a nemzeti tanácsok hatásköreit, vagyis az oktatást, a tájékoztatást, a nyelvhasználatot és a kultúrát érintő kérdések, illetve minden olyan kérdés, amelynek elmélete a szerbiai jogban már szerepel, a gyakorlatban viszont további javításra szorul. Az akciótervnek konkrét hatása lesz a nemzeti tanácsokról szóló törvényre, illetve a hatáskörök alakulására. „Az egyik legfontosabb feladatunk épp az lesz, hogy új nemzeti tanácsi törvényt kellene kidolgozni, létrehozni, hiszen az Európai Unióval való tárgyalások egyebek között éppen a 23. fejezettel kezdődnek, és Szerbia külön kérte, hogy ezzel is fejeződjenek be, tehát azt jelenti, hogy elég hosszú időszakot fog felölelni” – mondta Hajnal Jenő, az MNT elnöke. A szerbiai kisebbségeknek vannak közös érdekei, de vannak olyan témakörök is, amelyek csak egy-egy nemzeti közösség sajátjai. Az esetleges nézetkülönbségekből azonban várhatóan nem születnek nagyobb viták.

Pásztor István: A vajdasági magyarság érdekérvényesítése jól halad

A vajdasági magyarság állami szintű érdekérvényesítési törekvései jól haladnak. Erről Pásztor István a Vajdasági Magyar Szövetség elnöke nyilatkozott az MTVA-nak. Pásztor hangsúlyozta, hogy Szerbia és Magyarország viszonya sosem volt ilyen harmonikus. Ennek a viszonynak a legnagyobb haszonélvezője kétségtávol a vajdasági magyarság – emelte ki a VMSZ elnöke. A Vajdasági Magyar Szövetség immár egy éve tagja az Aleksandar Vučić miniszterelnök által vezetett aktuális szerbiai kormánynak. A VMSZ öt államtitkárral vesz részt az államigazgatásban. Pásztor István pártelnök elmondta, hogy a titkárok a szerbiai minisztériumokban sikeresen felkaroltak több, a vajdasági magyarság szempontjából is fontos ügyet. „Elsősorban azért vannak ott, hogy a közösség számára fontos ügyeket

képviseljük. Azt gondolom, hogy az infrastruktúra tekintetében, mezőgazdaság vonatkozásában, az egészségügy tekintetében voltak olyan ügyek, amelyeknek az előbbre vitele kimozdult. Amiknek a tekintetében azt gondolom, hogy az elkövetkező időszakban talán a konkrét eredmények is látszani fognak. Most fordult elő az idei évben először, hogy a belgrádi költségvetésből direkt jöttek olyan tartalmakra, amelyek magyar jellegűek.” Pásztor István hangsúlyozta, hogy az elmúlt évekhez képest nőtt a Vajdasági Magyar Szövetség állami szerepvállalása, ami annak is köszönhető, hogy immár hat képviselővel vannak jelen a Szerbiai Képviselőházban. A VMSZ elnöke kiemelte, hogy a párt tevékenységének is köszönhetően Szerbia és Magyarország viszonya harmonikusnak mondható. Jóformán semmilyen konfliktus sincs a két állam között. Emellett nagyon sok fontos ügyet sikerült úgy intézni, hogy a vajdasági magyarság a két ország kapcsolatnak a haszonélvezőjeként kerüljön ki. Pásztor István kiemelte: „A különböző fejlesztések tekintetében nem tudnánk előrehaladni, hogyha az anyaországi kormányzat támogatását nem élveznénk. Sem a kultúra szférájában, sem az ösztöndíjak tekintetében, sem az oktatás vonatkozásában, sem a média tekintetében. Most ezt a kérdéskört kívánjuk kibővíteni a mindennapi kérdések, a szociális kérdések, a munkahelyteremtés vonatkozásában.” A Vajdasági Magyar Szövetség egy néppárt jellegű párt, amely sok mindenkit felölel úgy a jobb, mint baloldalon. Pásztor István úgy véli, hogy ezek között a különböző elképzelések között kell megtalálni az összhangot, hogy így töretlen maradjon az érdekérvényesítése a Vajdasági Magyar Szövetségnek. Pásztor István a VMSZ tisztújítója kapcsán elmondta, hogy jelenleg nincs kihívója a pártelnöki pozícióra.

Anyanyelvükön felvételizhetnek a kisebbségek

A felsőoktatási intézményekbe való felvételizés kisebbségi nyelven történő lebonyolításának szavatolásáról hozott döntést a Tartományi Képviselőház. A javaslatot a hatalmi koalíció (Demokrata Párt, Vajdasági Szociáldemokrata Liga és Vajdasági Magyar Szövetség) és a Szociáldemokrata Párt képviselői támogatták, az ellenzéki pártok közül a Szerb Haladó Párt tartózkodott a szavazás során, a Szerbiai Demokrata Párt ellenezte a javaslatot, a Szerbiai Szocialista Párt és a Szerb Radikális Párt képviselői pedig nem szavaztak. Nyilas Mihály tartományi oktatási, közigazgatási és nemzeti közösségi titkár a javaslat kapcsán elmondta, hogy a parlamenti határozat minden állami alapítású egyetem és főiskola számára szavatolja annak feltételeit, hogy az érdekelt fiataloknak megadja az anyanyelven történő felvételizés lehetőségét. „A fiatalok, akik az idén felvételi vizsgára jelentkeznek, arról is nyilatkoznak majd, hogy azt milyen nyelven óhajtják megtenni. A szerb mellett kilenc nyelv közül lehet választani, a nemzeti közösségek nyelvei ezek, melyek akár a tartományban, akár valamelyik önkormányzatban hivatalos használatban állnak. A tartományban, mint tudjuk, a magyar, szlovák, ruszin, román, horvát is hivatalos használatban van, a fordítás költségeit ezekben az esetekben a tartományi adminisztráció fedezi. Egyes önkormányzatokban még a montenegrói, a cseh, a macedón és a bolgár nyelv

is hivatalosnak számít, a tartományi költségvetésből különítünk el pénzt e nyelvek jelenlétének a szavatolására is” – jelentette ki Nyilas.

Felhívást tett a kormány a kárpátaljai magyarság megsegítésére

Segíteni kell a kárpátaljai magyarokat, hogy a mostani nehéz helyzetben is szülőföldjükön tudjanak maradni - jelentette ki az Országgyűlés elnöke Komáromban, a felvidéki kitelepítettek emléknapján. Hangsúlyozta: Ukrajnában súlyos a helyzet, az egzisztenciális feltételek kezdenek eltűnni. A házelnök kiemelte: a magyar államnak és az embereknek is mindent el kell követniük, hogy segítsék a kárpátaljai magyarokat a helyben maradásban. A határon túli magyar kisebbségek között mindig is ők voltak a legnehezebb helyzetben, ugyanakkor náluk a legalacsonyabb az elvándorlás - mondta. Ha eddig kitartottak, akkor megérdemlik a támogatást ezekben a nehéz időkben - jelentette ki Kövér László.

A kormány felhívással fordult minden megyei jogú városhoz és Budapesthez, hogy vállaljanak felelősséget egy-egy kisebb kárpátaljai magyar közösség sorsáért, nyújtsanak segítséget a humanitárius katasztrófa elkerüléséhez - mondta a Miniszterelnökséget vezető miniszter. Lázár János közölte: a magyar kormány egyúttal ismételten kifejezi, hogy a békés ukrajnai megoldásban érdekelt, és különösen fontosnak tartja az ország egységét, stabilitását. Hozzátette: Magyarország kész együttműködni az ukrán kormánnyal, hogy a helyzet stabilizálódjon.

